

Sygn. akt IV CSK 531/13

WYROK W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 22 maja 2014 r.

Sąd Najwyższy w składzie:

SSN Barbara Myszka (przewodniczący, sprawozdawca)

SSN Mirosław Bączyk

SSA Katarzyna Polańska-Farion

w sprawie z powództwa Stowarzyszenia Wspierania Edukacji i Rynku Pracy
w Ł.

przeciwko Powiatowi W.

o zapłatę,

po rozpoznaniu na posiedzeniu niejawnym w Izbie Cywilnej

w dniu 22 maja 2014 r.,

skargi kasacyjnej strony pozwanej

od wyroku Sądu Apelacyjnego

z dnia 18 kwietnia 2013 r.

1) oddala skargę kasacyjną;

**2) zasądza od pozwanego na rzecz powoda kwotę 1 800 zł
(jeden tysiąc osiemset złotych) tytułem zwrotu kosztów
postępowania kasacyjnego.**

UZASADNIENIE

Wyrokiem z dnia 19 października 2012 r. Sąd Okręgowy w Ł. zasądził od pozwanego Powiatu W. na rzecz Stowarzyszenia Wspierania Edukacji i Rynku Pracy w Ł. kwotę 98 511,80 zł z ustawowymi odsetkami od dnia 1 stycznia 2007 r., kwotę 45 959,23 zł z ustawowymi odsetkami od dnia 1 stycznia 2008 r., kwotę 29 034,76 zł z ustawowymi odsetkami od dnia 1 stycznia 2009 r. oraz kwotę 14 409,04 zł z ustawowymi odsetkami od dnia 1 stycznia 2010 r., natomiast w pozostałej części powództwo oddalił.

Ustalił, że powodowe Stowarzyszenie prowadziło niepubliczną Zasadniczą Szkołę Zawodową w C. z uprawnieniami szkoły publicznej, wpisaną do ewidencji szkół i placówek oświatowych, prowadzonej przez Starostwo Powiatowe w W., i w związku z tym otrzymywało dotacje oświatowe przewidziane w art. 90 ustawy z dnia 7 września 1991 r. o systemie oświaty (jedn. tekst: Dz.U. z 2004 r. Nr 256, poz. 2572 ze zm. - dalej: „u.s.o.”). Spór między stronami dotyczył wysokości należnych dotacji, które – zdaniem powoda – zostały przez pozwanego bezpodstawnie zaniżone o kwoty dochodzone pozwem.

Sąd Okręgowy uznał podniesiony przez pozwanego zarzut przedawnienia roszczenia za pozbawiony racji, gdyż jego zdaniem dotacje nie miały charakteru świadczeń okresowych. Na podstawie opinii biegłego z zakresu rachunkowości ustalił, że przysługujące powodowi dotacje zostały wypłacone w zaniżonej wysokości, w tym w 2006 roku o kwotę 98 524,04 zł, w 2007 roku o kwotę 45 959,23 zł, w 2008 roku o kwotę 29 044,48 zł, a w 2009 roku o kwotę 14 409,04 zł, i w związku z tym uwzględnił powództwo, z tym że dotację za rok 2006 ograniczył do żądanej przez powoda kwoty 98 511,80 zł.

Apelację pozwanego Sąd Apelacyjny oddalił wyrokiem z dnia 18 kwietnia 2013 r., dzieląc ustalenia faktyczne Sądu pierwszej instancji i ich ocenę prawną. Podkreślił, że w wypadku świadczeń okresowych dłużnik w ramach jednego i tego samego stosunku prawnego ma spełnić wiele świadczeń jednorazowych, że spełnienie tych świadczeń następuje w określonych regularnych odstępach czasu oraz że świadczenia te nie składają się na pewną z góry określoną całość.

Roszczenie dochodzone przez powoda jest pozbawione takich cech, gdyż zgodnie z art. 90 ust. 3c u.s.o., dotacje przekazywane są w 12 częściach w terminie do ostatniego dnia każdego miesiąca na rachunek bankowy szkoły lub placówki, wysokość przekazywanej kwoty może ulegać zmianie w zależności od rzeczywistej liczby uczniów, ale kwota przypadająca na jednego ucznia danej placówki jest stała. Okoliczność, że dotacja jest przekazywana w terminach miesięcznych nie oznacza natomiast, że nabiera ona w ten sposób charakteru świadczenia okresowego.

W skardze kasacyjnej od wyroku Sądu Apelacyjnego pozwany, powołując się na podstawę określoną w art. 398³ § 1 pkt 1 k.p.c., wniósł o uchylenie zaskarżonego wyroku i przekazanie sprawy do ponownego rozpoznania. Wskazał na naruszenie art. 118 k.c. przez przyjęcie, że dotacje dla szkół niepublicznych o uprawnieniach szkół publicznych mają charakter świadczenia jednorazowego i ulegają przedawnieniu w terminie dziesięcioletnim.

Sąd Najwyższy zważył, co następuje:

W nauce prawa przyjmuje się, że świadczenia będące przedmiotem stosunków zobowiązaniowych dzielą się na jednorazowe, ciągłe i okresowe. Podstawowym kryterium kwalifikacyjnym takiego podziału jest czynnik czasu, uzupełniony przez pewne dodatkowe cechy wyróżniające.

Świadczenia jednorazowe charakteryzują się tym, że ich treść i rozmiar są oznaczone przez wskazanie zachowania się dłużnika, do którego jest on obowiązany, bez odwoływania się do czynnika czasu. Jeżeli przedmiot świadczenia jednorazowego jest podzielny, może ono być spełniane częściami, np. w ratach. W takim wypadku element czasu nie wpływa jednak na treść i rozmiar świadczenia, lecz wskazuje jedynie sposób jego wykonania.

Czynnik czasu, jako wyznacznik treści i rozmiaru świadczenia, odgrywa istotną rolę w świadczeniach ciągłych i okresowych. Świadczenie ciągłe polega na określonym, stałym zachowaniu się dłużnika przez czas trwania stosunku zobowiązaniowego. Nie można w nim jednak - odmiennie niż w świadczeniach okresowych – wyróżnić powtarzających się, odrębnych czynności, które mogłyby być uznane za świadczenia samodzielne.

Świadczenia okresowe to czynności powtarzające się cyklicznie w określonych z góry odstępach czasu. Z reguły polegają one na periodycznym spełnianiu przez czas trwania stosunku zobowiązaniowego świadczeń pieniężnych lub rzeczy zamiennych. Świadczenie okresowe jest świadczeniem samodzielnym, a nie częścią jednego większego świadczenia, którego rozmiar został określony bez uwzględnienia czynnika czasu. Przy świadczeniach okresowych ostateczny rozmiar świadczeń, jakie powinien otrzymać wierzyciel, zależy od czasu trwania stosunku zobowiązaniowego, częstotliwości spełniania świadczeń oraz ich wysokości. Czynnikiem czasu wyznacza więc nie tylko treść świadczenia, lecz także ich globalny rozmiar. Cechą charakterystyczną jest natomiast powtarzanie się kolejnych świadczeń w określonych odstępach czasu.

W niniejszej sprawie spór między stronami dotyczy charakteru świadczenia w postaci dotacji oświatowej przewidzianej w art. 90 u.s.o. Prowadzona przez powoda Zasadnicza Szkoła Zawodowa w C. była szkołą ponadgimnazjalną w rozumieniu art. 9 ust. 1 pkt 3 u.s.o. Zgodnie z art. 90 ust. 2 u.s.o., niepubliczne szkoły podstawowe specjalne i gimnazja specjalne oraz szkoły ponadgimnazjalne o uprawnieniach szkół publicznych, w tym z oddziałami integracyjnymi, otrzymują dotacje z budżetu powiatu. Stosownie do art. 90 ust. 2a u.s.o., dotacje dla szkół niepublicznych o uprawnieniach szkół publicznych, w których realizowany jest obowiązek szkolny lub obowiązek nauki, przysługują na każdego ucznia w wysokości nie niższej niż kwota przewidziana na jednego ucznia danego typu i rodzaju szkoły w części oświatowej subwencji ogólnej otrzymywanej przez jednostkę samorządu terytorialnego pod warunkiem, że osoba prowadząca szkołę poda organowi właściwemu do udzielania dotacji planowaną liczbę uczniów nie później niż do 30 września roku poprzedzającego rok udzielania dotacji. Zgodnie z art. 90 ust. 3c u.s.o., dotacje, o których mowa, są przekazywane na rachunek bankowy szkoły, przedszkola, innej formy wychowania przedszkolnego, placówki lub zespołu szkół lub placówek w 12 częściach w terminie do ostatniego dnia każdego miesiąca, z tym że część za grudzień jest przekazywana w terminie do dnia 15 grudnia.

Zgodnie z art. 27 ustawy z dnia 13 listopada 2003 r. o dochodach jednostek samorządu terytorialnego (obecnie: jedn. tekst: Dz.U. z 2010 r Nr 80, poz. 526 ze

zm.), wielkość części oświatowej subwencji ogólnej dla wszystkich jednostek samorządu terytorialnego jest ustalana corocznie w ustawie budżetowej. Szczegółowy sposób ustalania wielkości dotacji oświatowych przysługujących powodowi w latach 2005 – 2009 określały przepisy ustawy z dnia 13 listopada 2003 r. o dochodach jednostek samorządu terytorialnego (jedn. tekst: Dz.U. Nr 203, poz. 1966 ze zm.; następnie: jedn. tekst: Dz.U. z 2008 r. Nr 235, poz. 1588 ze zm.), w tym powołany art. 27, i przepisy wydawanych na podstawie art. 28 ust. 6 tej ustawy rozporządzeń Ministra Edukacji Narodowej i Sportu, Ministra Edukacji i Nauki, a następnie Ministra Edukacji Narodowej w sprawie sposobu podziału części oświatowej subwencji ogólnej dla jednostek samorządu terytorialnego w roku 2005, 2006, 2007, 2008 i 2009 (zob. rozporządzenia z dnia 28 grudnia 2004 r., Dz.U. Nr 268, poz. 2878, z dnia 22 grudnia 2005 r., Dz.U. Nr 266, poz. 2231, z dnia 21 grudnia 2006 r., Dz.U. Nr 246, poz. 1799, z dnia 21 grudnia 2007 r., Dz.U. Nr 247, poz. 1825, i z dnia 22 grudnia 2008 r., Dz.U. Nr 235, poz. 1588).

Także obecnie, pod rządem ustawy z dnia 27 sierpnia 2009 r. o finansach publicznych (jedn. tekst: Dz.U. z 2013 r., poz. 885 ze zm. - dalej: „u.f.p.”), wielkość części oświatowej subwencji jest ustalana w ustawie budżetowej, stanowiącej podstawę gospodarki finansowej państwa w danym roku budżetowym (art. 109 i 124 § 1 pkt 1 u.f.p.). Szczegółowy sposób ustalania wielkości dotacji oświatowych określają przepisy ustawy z dnia 13 listopada 2003 r. o dochodach jednostek samorządu terytorialnego oraz wydanego na podstawie art. 28 ust. 6 tej ustawy rozporządzenia Ministra Edukacji Narodowej z dnia 18 grudnia 2013 r. w sprawie podziału subwencji ogólnej dla jednostek samorządu terytorialnego w roku 2014 (Dz.U. z 2013 r., poz. 1687).

W przytoczonych przepisach ustawodawca oznaczył świadczenie w postaci dotacji dla niepublicznych szkół ponadgimnazjalnych o uprawnieniach szkół publicznych i wskazał kryteria jego bliższego określenia. Z unormowań tych wynika, że wysokość dotacji jest uzależniona od liczby uczniów i kwoty przewidzianej na jednego ucznia tego typu szkoły w części oświatowej subwencji ogólnej otrzymywanej przez jednostkę samorządu terytorialnego. Na rozmiar tego świadczenia nie ma natomiast wpływu czynnik czasu. Wysokość dotacji podlega

ustaleniu na dany rok, co wynika także z art. 90 ust. 2a *in fine* u.s.o., w którym jest mowa o roku poprzedzającym „rok udzielania dotacji”.

Z regulacji tej wynika, że dotacje dla niepublicznych szkół ponadgimnazjalnych z uprawnieniami szkół publicznych są świadczeniami jednorazowymi, ponieważ ich wysokość jest określona bez odwoływania się do elementu czasu. Oceny tej nie zmienia okoliczność, że, zgodnie z art. 90 ust. 3c u.s.o., dotacje są przekazywane na rachunek szkoły w 12 częściach w terminie do ostatniego dnia każdego miesiąca, a część za grudzień w terminie do dnia 15 grudnia, gdyż jest to tylko określenie sposobu spełnienia świadczenia jednorazowego.

Konkludując, należy stwierdzić, że Sąd Apelacyjny niewadliwie ocenił, iż dochodzone roszczenie nie ma charakteru świadczenia okresowego w rozumieniu art. 118 k.c.

Z tych względów Sąd Najwyższy na podstawie art. 398¹⁴ k.p.c. oddalił skargę kasacyjną jako pozbawioną uzasadnionych podstaw i orzekł o kosztach postępowania kasacyjnego zgodnie z art. 98 § 1 i art. 99 w związku z art. 391 § 1 i 398²¹ k.p.c. oraz w związku z § 6 pkt 6 i § 12 ust. 4 pkt 2 rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości z dnia 28 września 2002 r. w sprawie opłat za czynności radców prawnych oraz ponoszenia przez Skarb Państwa kosztów pomocy prawnej udzielonej przez radcę prawnego ustanowionego z urzędu (jedn. tekst: Dz. U. z 2013 r., poz. 490).